

Josien Kodde, Algemeen verslaggever

24 oktober 2026, 19:47

‘Wij werken voor de nabestaanden’: een kijkje in het mortuarium van ZGT

„Als je dood bent, ga je hier naartoe”, zegt een jong meisje. Duizenden bezoekers van de open dag in ziekenhuis ZGT nemen zaterdag een kijkje in het mortuarium en de obductieruimte. Nieuwsgierig én terughoudend. „Oh nee! Daar staat een schedelzaag.”

▲ Arno Jansen (oranje shirt) geeft uitleg in zijn domein, de obductieruimte in ZGT Almelo. © VINCENT JANNINK

Het is een gereedschap waar Arno Jansen bijna dagelijks mee werkt. De obductieassistent gebruikt de zaag bij onderzoek naar de doodsoorzaak. Een enkele keer wordt die niet gevonden, maar meestal wel. Jansen en zijn collega's weten hoe belangrijk dat is voor nabestaanden.

Willen jullie dit wel zien?

Soms vraagt de familie zelf om een obductie. Dat is een medisch en postmortaal (na de dood) onderzoek van een overleden persoon. Bijvoorbeeld als het gaat om een jonge vader die dood in bed is gevonden. „Er kan sprake zijn van een erfelijke ziekte”, zegt Jansen in de ruimte waar je normaal niet snel komt. „Hier doen we het voorwerk. Weefsel uit het lichaam gaat naar ZGT in Hengelo, waar de patholoog microscopisch onderzoek doet.”

Arno Jansen is een van de velen die zaterdag uitleg geven in ZGT in Almelo. Bezoekers kunnen kiezen uit verschillende routes. De acute route voert onder meer langs de spoedeisende hulp, de intensive care, de gipskamer en eindigt bij het indrukwekkende mortuarium.

„Willen jullie dit wel zien?“, vraagt Rianne Horstra aan haar drie kinderen. De twee jongsten slaan liever over. Dochter Sarah durft wel mee, hoewel ze de dood een eng idee vindt. Ze kijkt bedenkelijk als Arno Jansen alles tot in detail uitlegt. Organen worden in blokken uit het lichaam verwijderd.

Van oor tot oor insnijden

Het strottenhoofd, de longen en het hart vormen één blok. De darmen zijn een apart blok, net als de lever, milt en maag. Ook de nieren, prostaat of vrouwelijke organen worden als een geheel verwijderd. De patholoog neemt overal weefsel vanaf. Dat gaat in een cassette en daarna in een emmer met formaline.

Er staat een losse box gereed waar een plak van het hart in gaat. Achteraf kan worden nagegaan of de patiënt een infarct heeft gehad. Dan pakt Jansen de schedelzaag erbij. Als hij bij patiënten de schedel moet lichten, maakt Jansen eerst met een mes een incisie in het achterhoofd.

Van oor tot oor snijdt hij de huid los en trekt deze over het gezicht naar voren. Met een cirkelzaag met een diameter van zo'n 8 centimeter opent hij de schedel. „De hersenen en de hypofyse halen we eruit voor onderzoek. De huid leggen we terug en ook de organen gaan terug.”

„Ik was het lichaam met shampoo en zeep. Vaak ziet de overledene er beter uit dan voordat de dood intrad. Dat komt doordat het vocht uit het lichaam is.” Hij wijst op de gaten in de obductietafel. „Kijk, hieronder vangen we het vocht op en laten we het via een ringleiding keurig weglopen.”

Schokkende zaken

Riejanne Olsman luistert met meer dan gemiddelde belangstelling toe. Ze werkt zelf in het ziekenhuis, maar hier kwam ze nooit eerder. Op haar afdeling overlijden regelmatig patiënten. Meestal is er geen sprake van een obductie.

Maar als het wel gebeurt, weet Olsman hoe dat in zijn werk gaat. Een bezoeker merkt op dat Jansen een bijzonder beroep heeft. Wat vertelt hij als iemand ernaar vraagt op een verjaardag? „Heel weinig”, reageert de medewerker, die in dienst is van Vredehof. „We maken soms schokkende zaken mee.

Overlijdens als gevolg van zelfdoding, een ongeluk of moord. Wij hebben beroepsgeheim. Zeker als een politieonderzoek nog loopt, zal ik er anderen niets over

vertellen. Het komt ook voor dat iemand wekenlang dood in huis heeft gelegen. Dan zien we maden en torren. Zaken waar jullie niet van zouden kunnen slapen of eten.

Op mij heeft het geen impact. Wij werken voor de nabestaanden. Is het gezicht nog mooi te maken? Dat is voor ons dan de uitdaging.” Jansen doet dit werk al twintig jaar.

Het domein van Johan

Als bezoekers de obductieruimte verlaten, kunnen ze ook het mortuarium nog bezoeken. „Ik weet niet of ik dat wil zien”, zegt iemand, waarna een bekende opgewekt reageert: „Je kunt beter nu gaan dan dat je er heen wordt gebracht.” Na enige aarzeling loopt de bezoeker een kille ruimte binnen. Het domein van Johan Nijzink van Vredehof.

Normaal is het hier slechts 4 graden. Nu is de verwarming iets hoger gezet. Er is plaats voor elf overledenen. Ze liggen in een ziekenhuisbed. ZGT heeft geen schuifladen, zoals die bijvoorbeeld MST in Enschede wel zijn. Het werk van Nijzink bestaat eruit dat hij overleden patiënten van de afdeling ophaalt.

Hij haalt onder meer infusen weg, hecht wondjes en plaatst mondkapjes. Ook hier gaat zorgvuldigheid voor alles. „Wij zien het als onze taak dat nabestaanden zo goed mogelijk afscheid kunnen nemen. Daarom verzorgen wij onze overledenen op de best mogelijke manier.”

[Link naar het Premium artikel.](#)